

magyar barbárság ellen emelt éretlen vádjaival szemben, úgy fogadják, ahogy magyaráik hasonló súlyos időkben fogadták Magyarország Történetét Szalay Lászlótól, aki könyvet akart adni azon ifju nemzedék kezébe, amely most készül az atyai ház küszöbén át a nyilvános pályára lépni s mely lelkesedést óvatossággal, erőt önmérséklettel, hazaszeretetet hazaismerettel, bizalmat a nemzet jövődjéhez a nemzet múltjának bölcs számbavételével egvesítsen, ha a belévetett reményeknek és az ország szükségének megfelelően akar.

Márki Sándor.

Cserzy Mihály (Homok): Az öreg Szeged.

Avarba hullt, elfelejtett képek, rég megállott mozdulatok, szívek, hanghullámok dobbannak életre Az *öreg Szeged* vidáman soralkozó garmond betűiben. Régi, füstös falu korcsmák, borszagu sötét ivók ajtai csikordulnak meg újra, az asztalnál a régi társaság ül, szájukban a régi nóta, szívükben régi, talán igaz sem volt gondtalanság, hejehujás boldogság virágszál, színeskedik. A *nagy víz* előtti Szeged rég elköltözött élete cseng-bong puha, sárgaszínű fénygruppok tövéen, melyek apró, cigánymuzsikás bormérések, álmosan hunyorgó petróleumlámpások könnyékén buggyanak ki a mindent betöltő csendből, sötétségből. Furcsa gondolkozású, ismeretlen beszédei régi emberek, hősök, szövívők fongolódnak előttünk. Belenevetnek az arcunkba, belekiabálnak a fülünkbe s riadt, meghátrált pillanatunk alatt talán valamilyen apás bátorsággal, észre sem vett mozdulattal szívünkre teszik a kezüket. A kezük kerek, kövér ujjakba végződik, melyek csordultig telt boros poharakra tapadnak és jószagu nikotintól sárgák, amint vidámkodva figyelgetik a kártyajárást.

A kezük életre becézi a szívünket, kissé durván is legyinti a torkunkon akadt paraszra, jajra, — ahogy az asztal mellett reggelig birják, ahogy az öklük lecsap pogány kártyajárás miatt, fittvet hányanak, fokost vernek a mi bajunkra is, erőt csorditanak, bort töltögetnek a mi poharunkba is.

Megdermedt, béklyós mozdulatunk kinyújtózik széles, kurjongató mozdulataikban, fekete leples hallgatásunk bongózos ebédutáni álmok tarka ruhájába buvik, s megbomlik minden keserűségünk a régi szóra:

„Nagy a feje, busuljon a ló! . . .”

(Mert egy kis lányért busulni nem jó, s mert hej, busulni nem illik a magyar embernek, amíg két ökle van, még ha a hazájáról van is szó, még ha tengennyi is az ellensége: apánk vére nem folyhatott mind el, földjük zsírja ott van még az áruk alatt, a hasuk karimáján, s duhajkodó karjuk megbirja még a kardot: az öreg Szeged, a régi erős, boldog emberek megvannak még valahol, apró lapos alföldi városkák, széles tanyák ölén. Ha Szeged villanyfényes városából ki is pusztította őket a liberális filoxéra, ha a jól megszervezett nyomorúság cifra palotákat épített is ódon, fehérablakos házaik fölé — a régi daloskedvű urak, válogatott éjszakázó legények megvannak még valamerre ebben a nagy magyar éjszakában. Az öklük talán lecsapni készül . . .)

Cserzy Mihály kiforrott írásművészetét, mely régen meghódította az egész ország olvasó közönségét, fölösleges volna ezuttal külön méltatni, olvasóink jól ismerik őt lapunk hasábjairól is; az eleven színű boldog képek, melyeket csillogó művészettel rögzít eléink a régi Szeged életéből, hogy bebutorozza vele legalább egy estére lelkünk hideg, sötét zugait — ezuttal is a kedves közvetlenséggel elbeszélgető, adomázgató,

megfigyeléseiben, leegyszerűsített kifejezésmódjában előkelően művész. — istenáldotta humoru Mestert mutatják. Az ötvenes évek sötét utcáin, a sirva-vigadó idők utolsó menedéket nyújtó meghitt vendéglőin, kurtakorcsmáin elindulva végig visz bennünket a mulató, vigásos régi Szeged minden kedves, otthonná melegegett boros, muzsikás helyén, apró, kedélyes történeteket mesél el, életet, embereket, a nagy vonalak alá süllyedt részleteket hord össze: akik apáik, régi barátaik arcáról, szokásairól, el nem mondott szavairól szeretnek emlékezni, akik hervadt virágok illatából, elmúlt idők, emberek életéből szeretik megbővíteni életüket — nagy élvezettel fogják olvasni e könyvet.

A nyolcvanoldalas, szép kiállítású könyv lapváltalatunk kiadásában jelent meg.

(f. gy.)

Dr. Banner Benedek: Mehmed Tahir, Cuzuki Kenzo és mások.

Békéscsaba, 1922. Corvina-nyomda. Ára 400 korona.

A magyarok kivándorlása óta Ázsiában egyszerre sohasem járt annyi magyar, mint az utolsó világháborúban, mikor sok ezren sinylődtek ott szomorú hadifogságban. Elvesztett hazájokért abban találtak egy kis vigasztalást, hogy a végtelen steppék a magyar alföldre, a kék hegyek a Kárpátokra, a lakosok saját fajtájukra emlékeztették őket. A turáni népek oceánjában, a szlávok tengerén túl, azokat a cseppeket nézegették, amelyek a magyarság kiáradása óta ott maradtak. Sőt megismerték a visszaáramlásnak néhány cseppjét is: az 1849. évi függetlenségi háborúból odasodort magyar hadifoglyok ivadékait. Ők maguk borus felhők gyanánt lebegtek saját fajtájuknak ez oceánja felett, nem tudva, lecsapódnak-e annak végtelen özönébe, hogy elveszenek benne, vagy valami szerencsés légáramlat visszahajtja-e őket rég nem látott szeretett hazájukba.

Egyetemeinknek és főiskoláinknak sok ezer, a kolozsvári egyetemnek egymagának négy év alatt ötezernél több hallgatója és doktora vett részt a világháborúban. Volt tanáraikat már a harctérről, majd a szomorú hadifogságból is sokan keresték föl tapasztalataikról szóló leveleikkel, formásan, alaposan megírt értekezéseikkel. A fogolytáborokban nemcsak európai művelt nyelvekben gyakorolták magukat, hanem a török, mongol, japán nyelvet is buzgón tanulták, törököket, mongolokat, japánokat magyar nyelvre tanítottak, előttiük és az oroszok előtt magyar szindarabokat játszottak, magyar felolvasásokat, szavaltokat tartottak, magyar dalokat és zeneműveket mutattak be. Amellett azonban ezek a főiskolai műveltségű, vagy éppen okleveles fiatal emberek turáni szö-

LUCZA JÓZSEF

kelmefestő és vegy tisztító ipartelepe
SZEGED, KAZINCZY-UTCA 14. SZÁM.

Fiókküzetek:

Mikszáth Kálmán-utca 9. (Valéria-tér paprikapiac sarok), Gizella-tér 3. és Kiskunfélegyháza.

Ipartelepi telefon 10-75.

Különlegesség: A tisztításra adott férfiruhákon kisebb javítás teljesen díjtan.